

EN GUIDE TIL ROMERBREVET

Olof Edsinger

INDHOLD

	Forord	6			
	Introduktion til Romerbrevet	8			
KAPITEL					
	1,1-7 Evangeliet handler om Jesus	20	12,1-2	Lad jer forvandle	85
	1,8-17 Retfærdighed fra Gud	23	12,3-8	Åndens gaver i fællesskabet	88
	1,18-32 Menneskeslægtens uretfærdighed	26	12,9-21	Et liv i efterfølgelse af Jesus	93
	TÆT PÅ Bibelen og samkønnet sex	30	13,1-7	Kristne og øvrigheden	96
	2,1-16 Gud som dommer	31	13,8-14	Loven i dens helhed	99
	2,17-3,8 Også jøderne er under Guds dom	34	14,1-15,13	Kærlighedens vej i menighedens fællesskab	102
	3,9-26 Retfærdighed gennem tro på Kristus	37	15,14-33	En apostel med visioner	106
	3,27-4,25 Abraham som eksempel og forbillede	41	16,1-27	Relationer spiller en rolle	110
	5,1-11 Retfærdighedens frugter	44		Fordybelse	115
	5,12-21 Bruddet med vores negative arv	47			
	6,1-11 At dø og opstå med Kristus	52			
	TÆT PÅ Forskellige syn på dåben	55			
	6,12-23 Hvis slave er du?	56			
	7,1-25 Hvad blev der af Guds lov?	59			
	TÆT PÅ Et omdiskuteret „jeg“	63			
	8,1-17 Livet med Helligånden	64			
	8,18-30 Åndens liv i en ødelagt verden	67			
	8,31-38 Hvis Gud er for os	70			
	9,1-29 Spørgsmål foranlediget af Israels utroskab	73			
	9,30-10,21 Opgør med vantroens magt	78			
	11,1-36 Hele Israel skal frelses	81			
	TÆT PÅ Israelsven eller erstatningsteolog	84			
	– er det så enkelt?				

Romerbrevets struktur

„For jeg skammer mig ikke ved evangeliet; det er Guds kraft til frelse for enhver, som tror, både for jøde, først, og for græker“ (1,16).

CENTRALT	1,1 – 11,36 FRELSESGRUNDEN				12,1 – 16,27 KONSEKVENSER AF FRELSEN
INDELING	1,1 – 3,20 Syndere under Guds dom	3,21 – 5,21 Retfærdiggjort – gennem troen på Kristus	6,1 – 8,39 Levende – gennem Åndens kraft	9,1 – 11,36 Troen – i forventning om Guds plans fuldendelse	12,1 – 16,27 Vækst – ved at lade sig forvandle
EMNER	At forstå evangeliet				At praktisere evangeliet
	Guds nåde og trofasthed				Kærligheden til brødre
	Synden	Frelsen	Hellig- gørelsen	Udvælgelsen	Tjenesten
GEOGRAFI	Formentlig skrevet i Korinth (ApG 20,2-3) til menigheden i Rom (1,7)				
TIDS- PERIODE	Omkring 57 e.Kr				

ROM 1,1-7 — — EVANGELIET HANDLER OM JESUS

De indledende vers i Paulus' brev til Guds elskede i Rom (v 7), er mættet med indhold. Der er meget på én gang, og flere tanker bliver lanceret, som vi kommer til at støde på længere fremme i brevet. Nogle har sammenlignet apostlens ord med en affyringsrampe. Eller hvorfor ikke en detonator? I sidstnævnte tilfælde brænder han kraftigt allerede i de første sætninger. Det fortættede sprog kan være svært at tygge sig igennem, men det skal ikke bare ses som et problem – der er skatte begravet i Paulus' ord!

Et andet billede på, hvad apostlen gør, er, at han giver os en dej, som ikke er blevet sat til hævning endnu. Jo længere vi læser brevet, desto mere hæver dejen. Og ikke bare det: Den bliver også æltet og bagt til et godt og næringsfuldt brød. Romerbrevet kan beskrives som et sådant brød direkte fra himlen. Og allerede nu bliver vi altså gjort bekendte med nogle af dets vigtigste ingredienser.

Det første, Paulus gør, er, at han taler om sig selv. Det er der ikke noget mærkværdigt ved – det var sådan, man gjorde i antikkens breve. Det er derimod mærkeligt, at han lader indledningen svulme op og blive så omfattende. Sådant plejede man nemlig ikke at gøre. Paulus plejede heller ikke at skrive sådan. Spørgsmålet er derfor: Hvad er det, han vil sige?

Selvom apostlen begynder med sig selv, er der ikke nogen tvivl om, at det er Jesus, som er nummer et i hans tankeverden. Jesus er af *Davidts slægt* – altså ud af kongelig familie – han er *Guds søn*, og han er *herre* (v 3-4). Der er næppe nogen tvivl om, at man på denne tid plejede at bruge lignende titler, når man talte om de romerske kejsere. Særligt ikke, når vi tænker på, at et andet af apostlens nøgleord, *evangelium* (v 1), normalt blev brugt, når en ny kejser eksempelvis var blevet kronet i Rom.

Det, som Paulus har at sige til de romerske kristne, kan altså beskrives som, at den virkelige konge med det virkelige evangelium er Jesus Kristus – ikke kejseren. Tager man ham på ordet, lader han både dem og os forstå, at den naturlige måde at forholde sig til Jesus på er den samme måde, som kejseren i Rom forlangte af sine undersåtter: fuldstændig overgivelse og lydighed. Den første betegnelse, som Paulus bruger om sig selv – at han er *Kristi Jesu tjener* (v 1) – kan faktisk ordret oversættes som, at han er Kristi Jesu „slave“. Altså en person, som fuldt ud har stillet sig i sin mesters tjeneste. Med denne baggrund

er det ikke mærkværdigt, at han taler om *sit apostelkald til at føre mennesker i alle folkeslag til troslydighed, hans navn til ære* (v 5).

Denne måde at udtrykke sig på kan give os nutidige læsere panderynker. Vi lever jo i et samfund, hvor ordet lydighed mest af alt har en negativ klang. I tråd med det defineres „frihed“ af mange vesterlændinge som „uafhængighed“ – altså som muligheden for hele tiden at bestemme selv, at være sin egen herre. Det er også den holdning, vi bliver fodret med i medier, reklamer og lignende. Men, som resten af Romerbrevet viser os, er sådan en frihed en illusion. Lige siden Adam og Eva har vi nemlig været „syndens trælle“ 6,17; 20 og sand frihed kan ikke eksistere uden for troen på Kristus. Fra Paulus' synspunkt er det derfor intet andet end nåde at kunne have Jesus som sin herre og konge. Det er nåde at være *kaldet til at tilhøre Jesus Kristus* (v 6).

Dette kan også ses som forklaringen på, at Paulus så nøje betoner evangeliets udspring. Menneskelige synspunkter om Gud, synes han at ville sige, er forræderiske. Nogen synes én ting, andre en anden. For ikke at tale om vores følelser, som hele tiden går op og ned. Nogle dage er det let at tro, andre dage er det svært. Men det store ved evangeliet er, at det har sit udspring i Herren selv. Det er *Guds evangelium*, og det bygger på, hvad *Gud forud har lovet ved sine profeter i De hellige Skrifter* (v 1-2).

Evangeliets indhold kredser omkring Jesus Kristus. Det „evangelium“, som ofte møder os i vores samfund – det budskab, som forventes at føre os til frihed, befrielse og harmoni – handler i påfaldende høj grad om os selv. Ofte er det formuleret sådan, at vi inderst inde er gode, og at vi dur, som vi er. Men for Paulus er der ingen anden end Jesus, som dur. Kun han er „den usynlige Guds billede“ (Kol 1,15).

Når vi tager imod Jesus som vores herre og frelser, får vi del i de velsignelser, som kun han kan give os. Det, Paulus ønsker sine læsere, er *nåde ... og fred fra Gud, vor Fader, og Herren Jesus Kristus!* (Rom 1,7). I resten af brevet forklarer han både hvordan, vi kan åbne os for dette og hvilke konsekvenser, det må have i vores liv. Men grunden er hele tiden Guds handling i Jesus Kristus. Det er dette, han vil slå fast allerede i brevets indledning.

— Spørgsmål

Ordet „evangelium“ var ikke unikt for Paulus men blev også brugt generelt i den romerske kultur. Hvilke associationer får du, når du hører dette ord?

Paulus betoner nøje evangeliets ophav. Det er Guds evangelium, og det handler om ham snarere end om os. Hvordan udfordrer dette dig – positivt og negativt?

Hvad tænker du, når du hører ordet „lydighed“? Hvordan reagerer du på Paulus’ programerklæring om at *føre mennesker i alle folkeslag til troslydighed* (v 5)?

Ville du selv beskrive dig ligesom Paulus – som Jesu Kristi slave? Hvorfor/hvorfor ikke?

Paulus hilser *alle Guds elskede i Rom* (v 7). Hvem er Guds elskede på din hjemegn?

—

ROM 1,8-17 — — RETFÆRDIGHED FRA GUD

Få tekster i Guds ord har haft så dramatiske konsekvenser for både kirkens og menneskehedens udvikling som den, vi nu skal standse for. Som vi så allerede i introduktionen var reformatoren Martin Luthers vurdering af de vers, som afslutter afsnittet, at de er en „paradisets port“. Det var, da Luther læste 1,16-17 – det, som man ofte kalder for brevets programerklæring – at han forstod, at „Guds retfærdighed er den retfærdighed gennem hvilken, Gud af nåde og ren barmhjertighed retfærdiggør os gennem troen“.

Inden vi kommer til dette, findes der dog en hel del andet, der er interessant at tage fat i. Til at begynde med kan vi konstatere, at mens det foregående afsnit fokuserede på Jesus som Messias, ligger fokus i disse vers på brevets modtagere. Og som så mange andre steder begynder Paulus med en bøn. *Først og fremmest takker jeg min Gud ved Jesus Kristus for jer alle* (v 8). Hans taknemmelighed refererer både til deres tro, og at han endelig får mulighed for at besøge dem (v 8 og 10).

I dette møder vi også et princip, som går som en rød tråd gennem hele Guds ord: Bøn og arbejde skal gå hånd i hånd. Og endnu mere konkret: Inden vi deler evangeliet eller på anden vis formidler åndelig vejledning til et andet menneske, må vi tage os tid til at bede for dem, vi vil nå frem til. Dette for at både de og vi skal være forberedt på det, som Herren kan tænkes at ville gøre gennem os.

Paulus går videre ved at tale om en rejse til Rom, som han håber snart at tage på: *For jeg længes efter at se jer, for at jeg kan give jer af Åndens gaver, så at I kan blive styrket* (v 11). Som det ses, lider Paulus ikke under nogen jantelov; han siger helt åbent, at Gud har givet ham ressourcer, som han kan formidle videre til andre. Dette stemmer overens med Jesu egne ord til sine disciple: *I har fået det for intet, giv det for intet* (Matt 10,8). Samtidig er det afgørende for apostlen ikke at sætte sig selv på en unødigt piedestal. Derfor betoner han også direkte det kollektive: *eller rettere: så at vi sammen kan opmuntres ved vor fælles tro, jeres og min* (v 12).

Paulus’ bemyndigelse af sine læsere udgør en vigtig funktion i brevet som helhed. Til forskel fra de fleste af hans øvrige breve, henvender han sig i Romerbrevet til en gruppe, som han aldrig før har mødt. Desuden råder der en spæn-

ding mellem forskellige grupper i menigheden – særligt mellem jødekristerne og hedningekristerne (jf. 14,1-15,13). Paulus' formulering, at han takker Gud *for jer alle* (v 8) kan dermed ses som en markering af, at han søger begge disse gruppers tillid. Han tager ikke stilling til den aktuelle konflikt og i modsætning til flere af hans andre breve, har han heller ikke noget behov for at forsvare sin apostoliske tjeneste.

I stedet går Paulus ind på det, der kan beskrives som hans store ærinde i livet. Han begynder med nogle formuleringer om, hvordan han ser på sin rolle som missionær. Så snart det er muligt, fortæller han, har han tænkt sig at komme for at *høste nogen frugt også hos jer ligesom blandt de andre folkeslag* (v 13). Det vil han gøre, fordi han er *forpligtet over for* alle mennesker, fordi han føler en *iver* efter at forkynde evangeliet, og fordi han ikke *skammer sig* over det budskab, han er blevet betroet (v 14, 15 og 16).

Disse ord kan udfordre holdninger, som er blevet almindelige ikke mindst i vores del af den verdensomspændende kirke. Paulus' iver efter at dele evangeliet med alle udfordrer nok de fleste af os – særligt hvis vi tænker på den pris, som han må betale for at fuldføre sin missionsopgave: alt lige fra praktiske trængsler til forfølgelse og tortur. Se 2 Kor 11,23-29. Men der ligger også en udfordring i budskabets indhold. I vores frygt for ikke at støde andre findes der jo en fristelse til at nedtone de dele af den kristne tro, som kan virke svære at forstå eller mindre smigrende – dele, som Paulus meget snart kommer ind på.

Men årsagen til, at han vælger ikke at bakke ud, når det gælder dette, er, at apostlen har indset, at evangeliet, *er Guds kraft til frelse for enhver, som tror* (v 16). Den opstandelseskraft, som Paulus refererede til i brevets indledning, pulserer i alle, som gennem troen har taget evangeliets sandhed til sig. Og så er der ikke plads til forsagthed – kun til frimodighed.

Både her og senere viser Guds *retfærdighed* (v 17) sig også som et centralt udtryk i Paulus' ræsonnement. Det kan betyde flere ting. Den vigtigste her og nu er, at Gud gennem Jesu død på korset har skabt forudsætningen for, at vi mennesker – uden at vi selv har fortjent det – kan leve i en sand og ægte relation til Herren selv. Hvad det indebærer kommer til at være hovedtemaet i de kapitler, der følger. Her og nu nøjes han blot med at konstatere, at dette sågar var *lovet ved GT's profeter* (Rom 1,2). Som Habakkuk skrev i 600-tallet f.Kr. *Den retfærdige skal leve af tro* (v 17).

— Spørgsmål

Beder du også for mennesker, som du ikke har nogen personlig relation til, ligesom Paulus gjorde? Hvorfor/hvorfor ikke?

Er du en del af en sammenhæng, hvor du kan *give af Åndens gaver* og sammen med andre *kan opmuntres ved jeres fælles tro* (v 11-12). Hvis ikke: Hvordan kan du selv bidrage til, at sådan en sammenhæng kan vokse frem?

Paulus taler om, at han som apostel er *forpligtet* på alle mennesker, at han føler *iver* efter at forkynde evangeliet, og at han ikke *skammer sig* over det budskab, han er blevet betroet (v 14-16). Hvordan ville du selv beskrive den missionsopgave, som du sammen med hele kirken har modtaget fra Jesus?

Har du selv oplevet, at evangeliet er *Guds kraft til frelse for enhver, som tror* (v 16)? Hvordan?

—

ROM 1,18-32 — — MENNESKESLÆGTENS URETFÆRDIGHED

Få ting vækker så stor vrede i vores kultur som en person, der hævder at sidde inde med Sandheden med stort S. Eller jo – det er nok værre offentligt at udtrykke synspunkter om, hvordan andre mennesker lever deres liv. Allerstærkest synes det at være, når man kritiserer det, der har med relationer og seksualitet at gøre. Ve den person, som i det offentlige rum forkynder et klassisk kristent syn på disse sager!

Paulus for sin del virker ikke til at have læst op på den postmoderne kulturs *dos and don'ts*. I den aktuelle bibeltekst lykkes han tværtimod med at være så politisk ukorrekt, som man overhovedet kan være i det moderne Danmark. Hvad er det egentlig, han vil sige?

For at forstå Paulus' budskab må vi forstå det verdensbillede, der ligger til grund for hans ræsonnement. Som udtalt baggrund til dette afsnit ligger nemlig 1 Mosebogs beretning om skabelse og syndefald. Ligesom dér tales der om *fugle, firbenede dyr og krybdyr* (v 23). Og ligesom dér skildres den ødelæggende erfaring, at når vi har os selv som vores højeste autoritet, kommer vi uundgåeligt til at havne på kollisionskurs med vores Skaber. Overladt til os selv bliver vi – i modsætning til hvad vi gerne bilder os selv ind – ikke ophøjede. I stedet bliver vi fornedrede. *Derfor prisgav Gud dem i deres hjertes begær til urenhed* (v 24).

For Paulus er det vigtigt at slå fast, at intet menneske kan betragtes som uskyldigt. Den vantro, som får os til at vende Skaberen ryggen, er ikke noget naturligt. Tværtimod er den resultatet af et bevidst oprør fra vores side. For alle mennesker burde det jo være fuldt tilstrækkeligt at betragte Guds skabelse for at forstå, at den i nogen grad afspejler *hans usynlige væsen, både hans evige kraft og hans guddommelighed* (v 20). Og årsagen til at det alligevel ikke er selvindlysende er menneskehedens modvilje mod lydighed. Hvis Gud virkelig findes, må vi jo til enhver tid adlyde ham. Dermed må vi også give afkald på vores drøm om at være vores egne herrer – noget det syndige menneske afskyr som pesten.

Hvad følger så af dette oprør mod vores Skaber? Paulus oplister en række ting. Det første er, at vi bliver ofre for løgneren – og i særdeleshed den store Løgn, at der overhovedet ikke findes nogen Gud. Som en følge af denne løgn

bliver både vores forstand og hjerte formørket. (I Paulus' hebraiske tankegang er hjertet vores personligheds centrum og dermed også vores vilje). Og det ironiske, som så sker, er, at vi i stedet for Skaberen vender os til *skabningen* med vores tilbedelse. Mennesket er religiøst, og det egentlige spørgsmål er derfor ikke, *om* vi tilbeder noget, men *hvad* vi tilbeder.

For moderne vesterlændinge kan skikken med at lave afguder i forskellige dyreformer give anledning til hånlige kommentarer: „Så primitive er vi i hvert fald ikke i vores del af verden“. Men på mange måder er det faktisk det samme, vi gør, når vi lader noget skabt gå fra at være et middel til at blive et mål i sig selv – for eksempel ved at leve for penge, sex og magt. Uanset hvordan vores afguder ser ud, har vi også tilbøjeligheden til at vende vores Skaber og hans anvisninger ryggen, så at vi begynder at behandle det skabte, som om det var Gud selv.

Både i historisk og i moderne tid har dette også en tendens til at medføre en skævvridning af vores seksualitet. Det helt universelle mønster synes at være: At vende sig fra Gud -> afgudsdyrkelse -> etisk og moralsk afsporing. Som det ind i mellem formuleres: „Hvis Gud er død, er alt tilladt“. Eller ud fra en moderne begrebsverden: Vores selvcentrering gør, at vi behandler Gud som et middel i stedet for et mål. Og omvendt bliver det skabte et mål i stedet for et middel. Og en af de mest påfaldende konsekvenser af at vi har vendt Gud ryggen er en promiskuøs livsstil. Når vi kun lever for os selv, er det som om, vejspæringerne på det etisk-moralske område åbner sig.

Paulus' fornemste eksempel på dette er samkønnet sex. Det var almindeligt i den hedenske kultur på Paulus' tid. Samtidig er det vigtigt at lægge mærke til, hvad han faktisk siger. Han siger *ikke*, at den slags sex er en større synd end alle andre synder. Hans mål er altså ikke at pege fingre af sin tids LGBTQ-bevægelse og sige, at „det er de der personer, der er problemet“. Han ser snarere sit samfunds accept af samkønnet sex, som et af de tydeligste tegn på, hvordan vi mennesker kaster Guds gode ordninger over bord, når vi vender vores Skaber ryggen. Vi fornægter ikke kun den Gud, som har skabt os, men også de spilleregler, som han har indrettet for sin skabning generelt. I dette spørgsmål er det uomtvisteligt faktum, at vores kroppe er skabt til foreningen mellem mand og kvinde; ikke til foreningen mand-mand eller kvinde-kvinde.

I alt dette er det også vigtigt at lægge mærke til, at Paulus tænker mere kollektivt, end vi som nutidige danskere er vant til. Det er menneskeheden

som helhed – ikke bare dem, der begiver sig af med samkønnet sex – som har vendt Gud ryggen, og som *undertrykker sandheden med uretfærdighed* (v 18). Alle mennesker sætter på grund af synden deres lid til det materielle *i stedet for skaberen* (v 25) og er derfor blevet prisgivet *vanærende lidenskaber* (v 26).

Denne tankegang understreges også af kapitlets afsluttende vers, hvor apostlen oplister hele 21 forskellige synder, som hver for sig er et udtryk for den måde, som mennesker, der har vendt sig fra Gud, lever på. Paulus går så langt som til at sige, *at lever man sådan, fortjener man at dø* (v 32). Dermed har han også gjort sin pointe tydelig. *Guds vrede* over de mennesker, som lever uden Gud i denne verden, er retfærdig (v 18). Udtrykt på en anden måde: Vi har alle behov for en frelser.

— Spørgsmål

Hvordan reagerer du på Paulus' ræsonnement i vers 18-32? Er du enig med Paulus, i at Guds eksistens burde være indlysende ud fra den verden, han har skabt? Hvorfor/hvorfor ikke?

Mange mennesker i vores kultur er skeptiske, når nogen hævder at sidde inde med sandheden. Bibelen har derimod et højt syn på sandheden. Jesus taler selv om, at „sandheden skal gøre jer frie“ (Joh 8,32). Hvad kan han tænkes at mene med det?

Hvordan opfatter du Paulus' argumentation omkring samkønnet sex? Se gerne apostlens udtalelser i 1 Kor 6,9-11 og 1 Tim 1,8-11. Hvordan bør vi som kirke anvende disse tekster i menigheden og i samfundet generelt?

Evangelium betyder „et godt budskab“, men lige i dette afsnit fokuserer Paulus på det „dårlige budskab“ – det, som er årsagen til, at vi overhovedet har brug for et evangelium. Hvordan ville du selv forklare for mennesker i dag, hvorfor vi behøver Jesu død og opstandelse for at blive reddet?

—

Bibelen og samkønnet sex

Samkønnet sex er omtalt både i GT og NT – altid i negative vendinger. For en jøde på Jesu tid var det selvfølgelig, at den eneste ramme til seksuelt samliv, som havde Guds velsignelse, var det heteroseksuelle ægteskab, så-

dan som det blev indstiftet af Gud allerede på skabelsens morgen. Se 1 Mos 1,27-28. 2,24. I GT's love om samleje kan vi derfor også læse: „Du må ikke have samleje med en mand, som man har samleje med en kvinde. Det er en vederstyggelighed“, 3 Mos 18,22.

Den tidlige kirke synes i alt væsentligt at have overtaget jødedommens syn på dette. Jesus henviser selv til ægteskabets indstiftelsesord, da han får spørgsmål om ægteskab og skilsmisse, Matt 19,3-9. Desuden er utugt sammen med grådighed den synd, der oftest nævnes i NT's formaningstekster.

De tekster i NT, som specifikt taler om samkønnet sex, er følgende: Rom 1,26-27; 1 Kor 6,9; 1 Tim 1,10 og Judas v 7. De seneste årtier har disse tekster været omdrejningspunkt for intens debat. Spørgsmålene har blandt andet været: Er de relationer, som Paulus (og Judas) fordømmer, præget af kærlighed og trofasthed, eller handler de udelukkende om samkønnet prostitution eller pædoфили? Handler de om det, man tidligere plejede at kalde „ægte“ homoseksualitet, eller om heteroseksuelle, som går imod deres egen seksualitet?

Diskussionen om dette fortsætter. Men når det gælder teksterne i Romerbrevet, er det svært at læse dem på anden vis, end at samkønnet sex i sig selv strider mod Guds skabelsesordning. Paulus angriber nemlig ikke graden af kærlighed og udtaler sig ikke om seksualitet og identitet. I stedet fokuserer han på de seksuelle handlinger. Han taler om gensidig nydelse og om både mandlig og kvindelig homoseksualitet.

ROM 2,1-16 — — GUD SOM DOMMER

At Paulus ikke har noget behov for at stryge sine læsere med håret, er allerede tydeligt. I dette afsnit giver han sig i kast med endnu et emne, som mange moderne vesterlændinge betragter som både ubehageligt og utidssvarende – og dermed også som uønsket: den yderste dom og Gud som dommer.

Når Hollywood kommer med en film med titlen „Judgement Day“ er det meningen, at vi skal associere det med noget mørkt og kaotisk. „Dom“ og „straf“ er ikke positivt ladede ord i vores kultur. For Paulus hører de derimod uadskilleligt sammen med den retfærdighed fra Gud, som han har talt om i brevets begyndelse. Guds dom er ikke en konsekvens af, at han er ond eller lunefuld, men af at han er god. Det, som Gud vender sig imod i sine domme, er nemlig lige præcis den „ugudelighed og uretfærdighed“ (1,18), som siden syndefaldet har præget denne verden. Paulus slutter derfor hele dette afsnit af med den konstatering, at dommen er en integreret del af hans *evangelium ved Jesus Kristus* (v 16).

Det første, som apostlen skriver, kan på den anden side have den konsekvens, at det vækker glæde selv hos dem, der ikke deler det bibelske verdensbillede. *Derfor har du ingen undskyldning, du menneske, som dommer, hvem du så er* (v 1). Holdningen, at vi ikke skal dømme andre, er en central del af den postmoderne tankegang. Det er en del af vores tids hyldelse af begreber som inklusion og tolerance. Men samtidig skal vi faktisk være på vagt her. For mens postmodernismen tenderer til at betragte alle vurderinger om rigtigt og forkert som „dømmende“, er det noget helt andet, apostlen tænker på.

Det, Paulus problematiserer, er i første omgang vores tendens til at leve dobbeltmoralisk. Altså at dømme andre ud fra en anden standard, end vi dømmer os selv. Den gruppe, som han særligt vender sig mod, er antageligt personer med hedningebaggrund, men med høje etiske idealer. Dem, der siger, „jeg er jo ikke værre end så mange andre“, og som langt hen ad vejen også ville mene, at den vulgære udgave af hedenskabet er forkastelig. Altså de fleste voksne danskere i dag.

Hvor det forrige afsnit handlede om mennesker, som forsvare synden (jf. 1,32), kan man altså sige, at Paulus nu vender sig mod mennesker, som fordømmer disse handlinger samtidig med, at de gør sig skyldige i præcis det

samme. Udtrykt på en anden måde: Han vender sig mod dem, som gør sig skyldige i hykleri. Og hans budskab er, at denne gruppe er betydeligt større, end vi umiddelbart forestiller os. *Men du, menneske, som dommer dem, der handler sådan, og som selv gør det samme – tror du, at du vil kunne flygte fra Guds dom?* (v 3).

Derefter taler Paulus om den yderste dom. Vi kan af og til høre nogen sige, at dommen i bund og grund er et „gammeltestamentligt“ koncept. Men denne og andre tekster i NT gør det klart, at dette er en misforståelse. Ligesom Jesus (se Matt 16,27; 25,31-46) taler Paulus om, at Gud *vil gengælde enhver efter hans gerninger* (v 6). Og konsekvensen af dommen bliver dramatisk: enten *evigt liv* eller *vrede og harme* enten *herlighed, ære og uforgængelighed* eller *nød og angst* (v 7-9). Vores måde at leve her på jorden spiller ganske enkelt en rolle den dag, hvor vi skal gøre regnskab for vores Skaber.

Paulus' ærinde i Rom 1,18-3,20 kan sammenfattes med, at hele menneskeheden står i gæld til Gud og dermed må „stå straffskyldig over for Gud“ (3,19). Udtrykt på en anden måde: Alle mennesker har brug for Guds frelseshandling gennem Jesus Kristus. Når Paulus taler om den yderste dom, er det derfor vigtigt for ham at betone, at den berører både *jøde og græker* (v 9-10). *Gud gør nemlig ikke forskel på nogen* (v 11).

Men kan man virkelig sige, at mennesker, som ikke har hørt evangeliet om Kristus, har noget ansvar for, hvordan de lever? Har Gud ret til at dømme også de mennesker, som slet ikke har haft adgang til hans Ord? Ja, siger Paulus. Gennem samvittigheden er *den gerning, som loven kræver, skrevet i deres hjerte* (v 15). Desuden har de, som han tidligere har påpeget, mulighed for gennem skabelsen at ane „hans usynlige væsen, både hans evige kraft og guddommelighed“ (1,20).

Dette skal ikke tolkes som om mennesker, som ikke tror, også kan blive *frelst* ved at holde sig til samvittighedens grundlæggende lov. Paulus konstaterer snart, at „af lovgerninger bliver intet menneske retfærdigt over for ham“ (3,20). I stedet skal vi læse dette afsnit ud fra det fokus, som apostlen har på Guds dom. Han følger helt enkelt op på tråden fra 1,18, hvor han skrev, at „Guds vrede åbenbares fra himlen over al ugudelighed og uretfærdighed“. Guds dom er en central del af Paulus' forkyndelse og dertil et af de afgørende argumenter for, at vi behøver et godt budskab i det hele taget. Kun med baggrund i dommens dystre virkelighed kan vi forstå, hvorfor vi så desperat har brug for Guds frelse!

— Spørgsmål

Hvilke associationer får du, når du hører ordet „dom“?

Ifølge Paulus er både hykleri og uretfærdig dom universelle fænomener. I hvilke situationer bliver du selv fristet til dette?

Hvad tror du, Paulus mener med ordene *Gud gør ikke forskel på nogen* i vers 11?

Hvordan kan vi både skelne mellem rigtigt og forkert samtidig med, at vi ikke dømmes?

Paulus knytter troen på den yderste dom sammen med evangeliet – altså selve kernen i det kristne budskab. Hvordan er du selv vant til at tænke om dette? Er der noget i Paulus' ræsonnement, som udfordrer dig til at tænke på en ny måde?

—